

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Høringsuttalelse om Grimeelvi kraftverk i Jondal kommune, Hordaland

Naturvernforbundet Hordaland (NVH) er skeptisk til at Kraftkarane AS skal få konsesjon til å bygge ut Grimeelvi i Jondal kommune. Dette begrunner vi på følgende:

Generelt om tiltaket og konsekvenser

Kraftverket vil nytte et fall i Grimeelvi på 320 m fra inntaket på kote 550 moh ned til kraftstasjonen på kote 230 moh, og vil føre til redusert vannføring på en 860 m elvestrekning. Den installerte effekten er ventet å ligge på 2,0 MW, med en estimert årsproduksjon på 5,2 GWh. Det søkes om slipp av en minstevannsføring på henholdsvis 18 l/s i sommersesongen og 17 l/s resten av året. Tilløpsrøret på 800 m er planlagt nedgravd i grøft langs sørsiden av elven, alternativt lagt i sjakt og tunnel ned til kraftstasjonen. Det foreligger også to alternativer for planlagt adkomstvei til kraftstasjonen, og det må bygges en midlertidig anleggsvei frem til inntaket samt langs rørtraseen. Behovet for tiltaket begrunnes med at det vil dekke strømbehovet for 250 husstander, samt ha en mindre samfunnsmessig gevinst.

Det kommer frem av konsekvensutredningen at influensområdet inneholder både rødlistearter og flere verdifulle naturtyper; Vegetasjonstypene alm (NT) og skorpefiltlav (NT) er påvist, samt naturtypene bekkekløft, bergvegg, gammel løvskog og den truede typen alm-lindeskog. I tillegg nevnes hønsehauk (NT) som en sannsynlig art i området, og det er registreres hjortetrekk og verdifullt turterreng.

De planlagte inngrepene kan ventes å gi alvorlige konsekvenser for de sårbare verdiene i området: Hovedalternativet for adkomstvei involverer fjerning av den gråoren som huser skorpefiltlaven (NT), og den foreslåtte minstevannsføringen er for lav til å holde liv i elvefaunaen. De ulike berørte områdene utdypes nedenfor:

Berørte områder

Rødlistearter

Det er registrert to rødlistede vegetasjonstyper i influensområdet; Alm (NT) og skorpefiltlav (NT). Alm ble funnet langs Storeelvi, mens skorpefiltlaven ble funnet på gråor langs Grimeelvi rett ovenfor samløpet med Storelvi.

Skorpefiltlaven står i størst fare for direkte påvirkning da den planlagde adkomstveien til kraftstasjonen og riggområde vil medføre en god del hogst av denne. Tiltaket vurderes derfor til å ha stor negativ virkning for rødlistearter som har gråor som substrat. Forekomsten av alm utelukkes i selve tiltaksområdet på bakgrunn av observasjoner gjort på avstand, men er ut fra beskrivelser registrert i nedre del av Storelvi. Området for planlagt jordkabel er ikke undersøkt for alm på befaringen i det hele tatt. Da været på befaringsdagen i tillegg beskrives som tidvis tåkete, mener vi verdien av alm i området kan ha blitt underdrevet i søknaden.

Inngrepet vurderes å ha ingen til liten negativ innvirkning på fugl og pattedyr i området, men forekomsten av hønsehauk (NT) regnes som sannsynlig. Selv om hauken menes å ha større tilknytning til sørligere deler av elva, må en her regne med at inngrep knyttet til planlagte Herand kraftverk kan føre til forflytninger. Habitatet i influensområdet er velegnet for hønsehauk, og en har dermed et ansvar for å ivareta dette. Befaringen er gjennomført over et relativt kort tidsrom, så en bør ikke utelukke at hønsehauken kan leve og hekke i influensområdet også idag, på bakgrunn av manglende observasjoner. Temaet rødlistearter vurderes å ha middels verdi og stor negativ virkning, som samlet gir middels til stor negativ konsekvens for rødlistearter

Verdifulle naturtyper

Det er registrert en bekkekløft og bergvegg (C-verdi) i Grimeelvi, en bekkekløft og bergvegg (B-verdi) i Storelvi og en gammel løvskog rett vest for Storelvi. Den truede vegetasjonstypen allm-lindskog finnes langs Storelvi nedenfor samløpet med Grimeelvi. Temaet naturtyper vurderes på bakgrunn av dette til middels verdi.

Tiltaket medfører arealbeslag i bekkekløften i Storelvi, ved at jordkabelen skal krysse elva og legges i rørgaten til planlagte Herand kraftverk (som fremdeles er under behandling). Samtidig vil den reduserte vannføringen ha negativ innvirkning på bekkekløften i Grimeelvi. Av figur 12 ser man hvordan både bekkekløft og bergvegg vil kunne påvirkes av den betydelig reduserte vannføringen.

Samlet belastning

Planlagte Herand kraftverk vil utnytte fallet mellom Fodnasetvatnet og Traa. Mellom Herandvatnet og fjorden er det også omsøkt et mindre kraftprosjekt, Sævarhagen kraftverk. Nærmeste eksisterende vassdragsinngrep er det overførte Kvanngrovatn. I tillegg ligger det fire andre eksisterende kraftverk i nærheten, samt tre konsesjonsgitte og seks konsesjonssøkte kraftverk.

Det er særlig det nærliggende Herand kraftverk man bør se den samlede belastningen i lys av. Blandt annet kan man fra konsesjonssøknaden til Herand kraftverk lese at: "...Kalvafossen ikke vil få like stor reduksjon på grunn av samløpet med Grimeelvi". Med en så strek reduksjon av vannføringen i Grimeelvi som dette tiltaket vil gi, faller dette argumentet delvis bort. Det må også som tidligere nevnt tas med fordelene ved gode hekkemuligheter for hønsehauken (NT) ved Grimeelvi, dersom inngrepene ved Herand kraftverk fører til forflytning. Samtidig må en regne med at arealbeslaget til de mange planlagte kraftverkene i området vil føre til betydelig oppstyking av hjortetrekket.

Konklusjon

Naturvernforbundet Hordaland er imot utbyggingen slik den fremlegges i søknaden. Belastningen på det biologiske mangfoldet vil bli for stor, spesielt med tanke på de sårbare rødlisteartene i området, og veier etter vår mening ikke opp for de eventuelle gevinstene tiltaket er ment å gi. Den ventede økningen i skatteinntekter er marginal, og det er ikke spesifisert hvor mye av den økonomiske gevinsten som kommer bygda til gode. Liten positiv virkning for samfunnet versus stor negativ konsekvens for rødlistearter mener vi taler for seg selv. Tiltak som kraftutbygging er blandt de mest påvirkende kreftene i forhold til tap av mangfold, og gitt den beskjedne gevinsten i form av strømproduksjon på knappe 5,17 GWh, mener vi dommen i dette tilfellet bør få komme naturen til gode.

Skulle det likevel gis konsesjon, håper vi det blir tatt hensyn til de foreslåtte avbøtende tiltakene nevnt i utredningen. Slik det vektlegges der, er alternativ 2 for adkomstvei sterkt å foretrekke for å skåne den rødlistede skorpefylltaven (NT). Dette nevnes å ha en "noe mindre negativ virkning" av tiltaket. Dette er imidlertid en ganske en vag formulering, der det ikke blir gjort skikkelig rede for hvor mye mer av den verdifulle vegetasjonen som faktisk blir bespart.

En dobling av minstevannsføringen må også kreves for å kunne sikre det verdifulle livet i elva for fremtiden. Søker stiller seg noe motvillig til dette. Grunnet stor grad av overløp ved inntaket menes det å være unødvendig, men det legges heller ikke skjul på at sårbar økonomi i tørkeår vil kunne veie tungt mot et sårbart økosystem.

I tillegg savner vi hensyn til eventuell forringing av vannkvalitet som kan oppstå under et slikt tiltak, og mener det ved konsesjon bør vurderes noe sikring av anleggsarbeidene for å hindre forurensing av elva.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet Hordaland

Lene Haugsvær
medlem av Naturmangfoldsgruppa